

В. А. Афанасьєв

Браз Йосип Еммануїлович

БРАЗ Йосип Еммануїлович (10(22). 01. 1873, Одеса – 06. 11. 1936, Ліс-Шантільї побл. Парижа) – живописець, графік. Член Товариства пд.-рос. художників (1893). Закін. Одес. рисув. школу з великою бронз. медаллю (1890; викл. [К. Костанді](#)); 1891–94 навч. у Ш. Голоші та АМ в Мюнхені; згодом – у Парижі, Амстердамі, Гаазі; 1895–96 – у С.-Петербур. АМ (майстерня І. Рєпіна), де отримав 1896 звання клас. художника 1-го ступеня, від 1914 – її академік. Від 1893 брав участь у виставках. У 1890–1900-х рр. створив цикл портретів рос. художників І. Гінцбурга (1890-і рр.), К. Первухіна (1901), Л. Пастернака, С. Іванова (обидва – 1903) та ін. 1897–98 на замовлення П. Третьякова працював над портретом А. Чехова, остан. варіант якого був заверш. у Ніцці й став найвідомішим портретом письменника. 1900 ввійшов до «Світу мистецтв» О. Бенуа, брав участь у виставках гуртка 1900–03, 1911– 17, 1922 і 1924. Давав приватні уроки живопису, 1902–04 викладав у рисув. школі Товариства заохочення мистецтв у С.-Петербурзі. 1907–11 працював у Франції. Під впливом новіт. франц. мистецтва значно змінив живописну манеру в бік спрощення композиції, активності кольору й декоративності, що особливо виявилось в пейзажах Бретані, згодом – Криму (1913) і Фінляндії (1915–17). Після більшов. перевороту 1917 продовжив серію портретів художників (П. Нерадовського, М. Добужинського, І. Фоміна, К. Сомова та ін.) і створив цикл натюрмортів: «Натюрморт з мідною ступкою» (1920), «Натюрморт з блакитним глеком» (1921), «Натюрморт з білою серветкою» (1922). Від 1918 – хранитель і реставратор в Ермітажі, де працював з перервами до 1928. Викладав станк. живопис у Держ. вільних худож. майстернях у Москві (1920–24), Вищому держ. худож. тех. інституті у Ленінграді (1927–28). У 1924 був заарешт. за звинуваченням у шпигунстві і відправл. на Соловки, від січня 1926 – на засланні у м. Новгород (РФ), де опрацьовував фонди й реставрував пам'ятники в Губ. музеї; того ж року відбулася його персон. виставка. Наприкінці 1926 повернувся до Ленінграда; 1928 виїхав до Німеччини, того ж року переїхав у Францію й оселився в Парижі, де 1930 провів персон. виставку. Окрім живопису, захоплювався антикваріатом. Гармонія барв у картинах Б. вражає своєю яскравістю і оригінальністю, поєднанням блиску і м'якості. У музеях України зберігаються твори Б.: «На дачі» (1893), «Хризантеми» (1899, обидва – Одес. ХМ), «Жінка біля вікна», «Кабінет Олександра I в Павловську» (обидва – 1906, Київ. музей рос. мистецтва). Також зберігаються у ДРМ, ДТГ.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Виставка картин (акварели, рисунки) академіка О. Э. Браз: Каталог. Новгород, 1926;
2. Шумилов Е. В ряду русских портретистов // Художник. 1974. № 12;
3. Зайцев А. Д. Профессор Академии художеств О. Э. Браз // Вопр. худож. образования. Ленинград, 1975. Вып. 14;
4. Бенуа А. Н. Художественные письма. 1930–36. Москва, 1997;
5. Одеський художній музей. 100 років: Каталог виставки. О., 1999;
6. Афанасьев В. А., Барковская О. М. Товарищество южнорусских художников: Биобиблиогр. справоч. О., 2000.

Бібліографічний опис:

Браз Йосип Еммануїлович / В. А. Афанасьєв // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37567>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).